

మూలీ ప్రశ్నాపత్రం
SUMMATIVE ASSESSMENT - II
Second Term : CLASS : X
తెలుగు (TELUGU)

Time : 3 Hrs.]

[Max. Marks : 90

Questions

- * The Question Paper is divided into FOUR Sections :
- Section A : Reading Comprehension - 12 Marks
- Section B : Writing - 18 Marks
- Section C : Grammar - 20 Marks
- Section D : Literature - 40 Marks
- * Please check that this question paper contains 6 printed pages.
- * Code No. given on the right hand side of the question paper should be written on the title page of the answer-book by the candidate.
- * Please check that this question paper contains 15 questions.
- * Please write down the serial number of the question before attempting it.
- * 15 minutes time has been allotted to read this question paper.

భాగము - ఎ

1. కింది గద్యభాగాన్ని చదివి యిచ్చిన ప్రశ్నలకు పరియైన సమాధానాన్ని ఎన్నుకొని రాయండి. $6 \times 2 = 12$

ఇరవయ్యవ శతాబ్ది ప్రారంభంనుండి దాదాపుగా పాతక సంవత్సరముకుపైగా తెలుగు నాటకములు వ్రాసి విద్యార్థికులను అలరించినారు పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు. నాటక శిల్పమును గూర్చి, నాటక ప్రదర్శనములను గూర్చి కొన్ని ఖచ్చితమైన అభిప్రాయములతో ప్రాధనాటక సాహిత్యమును సృష్టించుట పానుగంటి విశిష్టత. వీరి నాటకములలో రాధాకృష్ణ విప్రనారాయణ, కంఠాభరణము, సరస్వతి రంగస్థలముపై ప్రదర్శించబడినవి. సజీవపాత్ర చిత్రణ, చక్కని రసనిర్వహణ, హాస్య ప్రభావము వీరి నాటకములను అహ్లాదకరములుగా చేసినవి. వీరి నాటకములలో చాలా భాగము పఠన పాఠ్యములకు కూడా పనికి వచ్చు సాహిత్యములగుట గమనార్హము. పానుగంటి నాటకములకు నాంది, ప్రస్తావనలు వ్రాసి యిచ్చిన కూచి నరసింహముకూడా రెండు నాటకములకు కర్త. అవి శిల్పసుందరములై పానుగంటి వారి పద్ధతులను పుణికి పుచ్చుకున్నవి. వనవాసి, రూపలత అన్నవి ఆ నాటకములు.

ఈ శతాబ్ది ఆరంభమునుండి వచ్చిన నాటకములలో అత్యధిక భాగము సంగీతమునకు ప్రాధాన్యతను యిచ్చినవి. ప్రేక్షకుల అభిరుచి, నాటక సమాజ సభ్యులు గాని కళాప్రీతివల్ల కవులుకూడా సంగీతమునకే ప్రాధాన్యమిచ్చిరి. పానుగంటి వారొక్కరు మాత్రమే బాహాటముగా దీనిని వ్యతిరేకించిరి.

ప్రశ్నలు :

- i) పానుగంటి వారు రంగస్థలముపై ప్రదర్శించబడ్డ రెండు నాటకాలు.

()

అ) వనవాసి, రూపలత

ఆ) హరిశ్చంద్ర, శ్రీకృష్ణతులాభారం

ఇ) రాధాకృష్ణ విప్రనారాయణ

ఈ) విప్రనారాయణ, రూపలత

- ii) పానుగంటివారు దేనిని వ్యతిరేకించారు? ()
 అ) నాటకాన్ని అ) సంగీతాన్ని ఇ) పద్యాన్ని ఈ) సినిమాను
- iii) పానుగంటివారు ఏ శతాబ్దానికి చెందినవారు? ()
 అ) 19 అ) 20 ఇ) 21 ఈ) 18
- iv) కూచినరసింహంగారు రచించిన నాటకాలు : ()
 అ) కంఠాభరణము, సరస్వతి అ) విప్రనారాయణ, రూపలత
 ఇ) రూపలత, రాధాకృష్ణ ఈ) వనవాసి, రూపలత
- v) పానుగంటి వారి నాటకాలు ఎలా ఉంటాయి? ()
 అ) ప్రౌఢముగా అ) రౌద్రముగా
 ఇ) వ్యంగ్యంగా ఈ) భయానకంగా
- vi) పానుగంటి వారి నాటకములకు నాంది, ప్రస్తావనలు వ్రాసి యిచ్చినవారు ఎవరు? ()
 అ) గురజాడ అప్పారావు అ) కందుకూరి వీరేశలింగం
 ఇ) కూచినరసింహం ఈ) శ్రీశ్రీ

భాగము - బి

2. కింది సూచించిన పేరు, చిరునామాలలో విషయాన్ని వివరిస్తూ లేఖ రాయండి. $1 \times 8 = 8$
 విజయవాడలో నివసిస్తున్న వారి తమ ప్రాంతంలోని ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న మంచినీటి సమస్యను గురించి పత్రికా సంపాదకునకు లేఖ.
3. కింది వాటిలో ఏదో ఒక అంశాన్ని తీసుకొని వ్యాసం రాయండి. $1 \times 10 = 10$
 i) వన్యప్రాణి సంరక్షణ, ii) విద్యార్థులు-సమాజసేవ, iii) సౌరశక్తి - ప్రయోజనాలు, iv) జలవనరుల సంరక్షణ

భాగము - సి

4. కింది పద్యపాదానికి గణవిభజన చేసి దిగువనీయబడిన ప్రశ్నల కింద జవాబులలో సరియైన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి. $4 \times 1 = 4$

“ఇల్లాల్లింటికి దీపమూనన హీహీ యంచు మందుల్ మహా”

ప్రశ్నలు :

- i) పై పద్యపాదం ఏ వృత్తపద్యానికి సంబంధించినది? ()
 అ) మత్తేభము అ) చంపకమాల ఇ) శార్దూలము ఈ) ఉత్పలమాల
- ii) పై పద్యపాదంలో గల గణాలు ఏవి? ()
 అ) స, భ, ర, న, మ, య, వ అ) న, జ, భ, జ, జ, జ, ర
 ఇ) భ, ర, న, భ, భ, ర, వ ఈ) మ, ప, జ, స, త, త, గ
- iii) పై పద్యానికి ప్రాస నియమం : ()
 అ) ఉంటుంది అ) ఉండదు
 ఇ) ఒక్కొక్కసారి ఉంటుంది మరొకసారి ఉండదు ఈ) చెప్పలేము
- iv) పై పద్యపాదంలో ఉండే అక్షరాలు : ()
 అ) 20 అ) 19 ఇ) 18 ఈ) 17

5. కింద ప్రశ్నలకు దిగువ ఇచ్చిన సమాధానాలలో, సరియైన సమాధానాన్ని ఎన్నుకొని రాయండి. $4 \times 1 = 4$

i) ఉపమానాచకం అనగా

()

అ) రూపమును తెలిపే పదము

ఆ) క్రమమును తెలిపే పదము

ఇ) సోలికను తెలిపే పదము

ఈ) భేదమును తెలిపే పదము

ii) ఒక వస్తువును గురించిగాని, సందర్భాన్ని గురించిగాని ఉన్నదానికంటే ఎక్కువ చేసి చెబితే ఆ అలంకారాన్ని ఇలా అంటారు.

()

అ) ఉపమ

ఆ) క్రమ

ఇ) అర్థాంతరన్యాస

ఈ) అతిశయోక్తి

iii) గొప్పవారితో కలిసి ఉండటం వలన అల్పులకు కూడా గౌరవం వస్తుంది. పూలతో దారంకూడా తలకు ఎక్కువ అవుతుంది

()

అ) అర్థాంతరన్యాస అలంకారము

ఆ) క్రమాలంకారము

ఇ) ఉపమ అలంకారము

ఈ) అతిశయోక్తి అలంకారము

iv) యథాసంఖ్యాలంకారాన్ని ఇలా కూడా అంటారు.

()

అ) అతిశయోక్తి అలంకారము

ఆ) క్రమాలంకారము

ఇ) ముక్తపదము

ఈ) అర్థాంతరన్యాసము

6. కింది ప్రశ్నలకు దిగువ వచ్చిన సమాధానాలలో సరియైన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి.

$4 \times 1 = 4$

i) ప్రథమమీది పరుషములకు గణదదవలు

()

అ) వైకల్పకము అగు

ఆ) బహుళముగానగు

ఇ) నిత్యంగానగు

ఈ) సరళముగానగు

ii) ద్వీరుక్తకారాదేశ సంధికి ఉదాహరణమును సూచించుము.

()

అ) చిట్టెలుక

ఆ) చిరు ఎలుక

ఇ) నాడుచేను

ఈ) రెణ్ణాళ్ళు

iii) పేదాదులు

()

అ) సంస్కృత పదాలు

ఆ) తెనుగు పదాలు

ఇ) ప్రాకృత పదాలు

ఈ) ఇవేవికావు

iv) జవరాలును విడదీయగా

()

అ) జవర్ + ఆలు

ఆ) జవ + ఆలు

ఇ) జవ + రూలు

ఈ) జవము + ఆలు

7. క్రింది జాతీయాలలో రెండింటికి అర్థాలు రాసి, సాంతవాక్య ప్రయోగం చేయండి.

$2 \times 2 = 4$

అ) ఆ మాట అట్లాఉంచు

ఆ) గుండెలు బరువెక్కిడం

ఇ) నీరుగారి పోవడం

ఈ) కాలధర్మం

8. క్రింది సామెతలలో నాల్గింటికి అర్థాలు రాయండి.

$4 \times 1 = 4$

i) కోటివిద్యలు కూటికొరకే

ii) ఆడలేక మద్దెల ఓడు

iii) ఇల్లు కాలుతుంటే బావితవ్వు తున్నట్లు

iv) పిచ్చుక మీద బ్రహ్మాస్త్రం

v) శివుడి ఆజ్ఞలేనిదే చీమైనా కుట్టదు

vi) చంకలో బిడ్డను పెట్టుకొని ఊరంతా వెతికినట్లు

vii) పెళ్ళికి పోతూ పిల్లని చంకన పెట్టుకుపోయినట్లు

viii) ఎద్దువుండు కాకికి ముద్దు?

భాగము - డి

9. క్రింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు జవాబు రాయండి. $1 \times 4 = 4$
- 'యక్షుడి అప్పు' పాఠం ద్వారా అప్పు ఇచ్చేవారి స్వభావం ఎలా ఉంటుందో విశ్లేషిస్తూ వ్రాయండి.
 - "గోరంత దీపాలు పాఠంలో వృద్ధుడు, ప్రయోజకుడైన యువకుని మధ్య ఉన్న సంబంధం ఎలాంటిది? వారి మధ్య ఉన్న సంబంధాన్ని, అనురాగాన్ని మీ సొంత మాటలలో వ్రాయండి.
10. క్రింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు క్లుప్తంగా జవాబు రాయండి. $1 \times 2 = 2$
- "మహిళావరణం" పుస్తక ప్రచురణలో సంపాదకులకు సహాయపడిన వారెవరు?
 - "గోరంత దీపాలు" కథానిక ద్వారా మీరు గ్రహించిన ముఖ్యమైన ఐదు విషయాలు వ్రాయండి.
11. క్రింది వాటిలో రెండింటికి సందర్భ సహితంగా వ్యాఖ్యానించండి. $2 \times 3 = 6$
- అంటే నేను కేసు మీద ఆధారపడి ఉన్నానంటావా?
 - సంప్రదాయ చరిత్రకారులు స్త్రీలను చరిత్రలో అక్కడక్కడా పాడర్ అద్దినట్లు అద్దుతుంటారు.
 - 'అదృష్టవంతుడికి కన్నీటితో అభిషేకం జరుగుతున్నప్పుడు'
 - మీరెక్కడున్నా, నేనెక్కడున్నా తమ పాదాలకు ప్రణమిల్లే అవకాశాన్ని మహా అదృష్టంగా భావిస్తాను.
12. క్రింది పద్యాల్లో ఒకదానికి ప్రతిపదార్థం రాయండి. $1 \times 8 = 8$
- ఇతిహాసామృత రుక్ష్మభా ధవళితంబీ భారతం బార్హస్ప
స్కృతి జీవత్సరిదంబు సేవితము: సాహిత్య స్వరానంద దీ
పితమున్ పావన భావనావహ మహావేశంబె జాతీయతా
వ్రతమా ధర్మపరాయణర్హి పరివారా? విశ్వనాథేశ్వరా!
 - ఆకంఠంబుగ నిప్పు మాదుకరభిక్షాన్నంబు భక్షింపగా
లేకున్నంగడు నంగలార్చెదవు మేలే? లెప్ప! శాంతుండవే
నీకంటెన్ మతిహీనులే కటకటా! నీవారముష్టిపంచున్
శాకాహారులు! గందభోజాలు, శిలొంచప్రక్రముల్ తాపసుల్!
13. క్రింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు జవాబు రాయండి. $1 \times 4 = 4$
- మానవ ప్రస్థానంలో కళ, కవిత, విజ్ఞానం తొడున్నాయని మాణిక్యవీణ పాఠంలో కవి విద్వాన్ విశ్వం తన కవితలో వర్ణించాడుగదా! దీనిని ఎలా సమర్థిస్తావు?
 - నైతిక విలువ అంటే ఏమిటి? మీరు గమనించిన విలువలను పేర్కొనండి.
14. క్రింది వాటిలో రెండింటికి సందర్భ సహిత వ్యాఖ్యలు రాయండి. $2 \times 3 = 6$
- నీటిమీద నాగ్రహము దగునే?
 - సల్కార్యముల్ జేయగా అనువో బుద్ధి మొసంగుమీ ప్రజకు దేవా!
 - మిన్నంటుకన్న చిన్నవాడు
 - బంతి సాగించె భుక్తి శాలాంతరమున
15. క్రింది వానిలో రెండు ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి. $2 \times 5 = 10$
- త్రిజటా స్వప్న వృత్తాంతమును తెలపండి.
 - రామరావణుల యుద్ధాన్ని గూర్చి రాయండి.
 - రామాయణం చదవడం వల్ల వ్యక్తిగానీ, సమాజానికీగానీ కలిగే ప్రయోజనమేమి?
 - అశోకవనంలో సీతాహనుమంతుల సంభాషణను విశ్లేషిస్తూ వారి స్వభావాలను రాయండి.

మూల్య ప్రశ్నాపత్రం
SUMMATIVE ASSESSMENT - II
Second Term : CLASS : X
తెలుగు (TELUGU)

Time : 3 Hrs.]

[Max. Marks : 90

Questions

* The Question Paper is divided into FOUR Sections :

Section A : Reading Comprehension - 12 Marks

Section B : Writing - 18 Marks

Section C : Grammar - 20 Marks

Section D : Literature - 40 Marks

* Please check that this question paper contains 6 printed pages.

* Code No. given on the right hand side of the question paper should be written on the title page of the answer-book by the candidate.

* Please check that this question paper contains 15 questions.

* Please write down the serial number of the question before attempting it.

* 15 minutes time has been allotted to read this question paper.

భాగము - ఎ

1. కింది గద్యభాగాన్ని చదివి యిచ్చిన ప్రశ్నలకు సరియైన సమాధానాన్ని ఎన్నుకొని రాయండి. 6 × 2 = 12

ఆధునిక వచన సాహిత్యంలో బహుజనాదరణ అందుకొన్న ప్రక్రియ కథానిక. సంక్షిప్తం, ఏకాంశవ్యగ్రత. స్వయం సంపూర్ణత, నిర్దేశ దీని ప్రత్యేక లక్షణాలు, సంక్షిప్తత అనగా సంగ్రహిత కలిగినదని అర్థము. అనగా సంఘటనలు, పాత్రలు, సంవాదములు మొదలైన వానిలో సంక్షిప్తత కన్పించవలెను. అనావశ్యకముగు విస్తృతికి పోకుండా చెప్పవలసినది వీలైనంత తక్కువలో చెప్పు నేర్పును రచయిత చూపవలెను. అట్లని కథనములో ఏ ఒక్క అంశము కొరవడినట్లుండ కూడదు. కథా సంవిధానములో మొదటి నుండి చివరి వరకు ఒకే ఒక ప్రధానాంశమును ఆశ్రయించుకొని రచన సాగవలెను. ఇదియే ఏకాంశ వ్యగ్రత. రచయిత లక్ష్యము నెరవేరునట్లు కథానిక సంపూర్ణమై ఉండవలెను. రచనలో చదువరి నిమగ్నుడగునట్లు చేయు లక్షణము కలిగి ఉండాలి. నిర్భరత, కథనము వర్ణనము, వాతావరణము, శైలి, పాత్రలు సంవాదము ఈ లక్షణములను పోషించును.

అభ్యాసక, కథ, ఖండకథ, పరికథ, కథానిక అని గద్య కావ్యములు ఐదు విధములని అగ్ని పురాణములోను ధ్వన్యాలోకములోను చెప్పబడినవి. వీనిలో కథా విస్తృతిని బట్టి అభ్యాసక అన్నింటిలో పెద్దదనియు, కథానిక అన్నింటిలో చిన్నదనియు చెప్పవచ్చును. కథానికకే చిన్న కథ అని నామాంతరము, కాని సాధారణముగా కథ, కథానిక, చిన్న కథ అను మూడింటిని సమానార్థకములుగా వాడుట పరిపాటి. కాని కథ అను పదమునకే ప్రయోగ విస్తృతి ఎక్కువ.

i) గద్య కావ్యములు ఎన్ని? ()

అ) 4 ఆ) 5 ఇ) 3 ఈ) 3

ii) కథావిస్తృతిని బట్టి అన్నింటిలో పెద్దది ఏది? ()

అ) కథ ఆ) కథానిక ఇ) చిన్న కథ ఈ) అభ్యాసక

- iii) కథా సంవిధానములో మొదట నుండి చివరి వరకు ఒకే ప్రధానాంశము ఆశ్రయించు కొని సాగే రచనను ఇలా అంటారు. ()
 అ) సంక్షిప్తత ఆ) ఏకాంశ వ్యగ్రత ఇ) స్వయం సంపూర్ణత ఈ) నిర్భరత
- iv) ఆధునిక సాహిత్యంలో బహు ప్రజాదరణ అందుకొన్న ప్రక్రియ. ()
 అ) కథ ఆ) చిన్న కథ ఇ) కథానిక ఈ) చిత్రం
- v) కథా వస్తు సంగ్రహిత కలిగిన దానిని ఇలా అంటారు. ()
 అ) సంక్షిప్తత ఆ) సంక్షిప్తత ఇ) ఏకాంశవ్యగ్రత ఈ) స్వయం సంపూర్ణత
- vi) దేనికి ప్రయోగ విస్తృతి ఎక్కువ ? ()
 అ) కథ ఆ) కథానిక
 ఇ) చిత్రం ఈ) చిన్న కథ

భాగము - బి

2. కింది సూచించిన పేరు, చిరునామాలతో విషయాన్ని వివరిస్తూ లేఖ రాయండి. $1 \times 8 = 8$
 హైదరాబాద్‌లోని విద్యానగర్ నివాసి అయిన రాజేష్ రక్తదాన ఆవశ్యకతను వివరిస్తూ పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా ఏలూరులో నివసించు తన మిత్రుడు రమేష్‌కు వ్రాసే లేఖ.
3. కింది వాటిలో ఏదో ఒక అంశాన్ని తీసుకొని వ్యాసం రాయండి. $1 \times 10 = 10$
 i) దేశభక్తి ii) ఆధునిక యుగంలో కంప్యూటర్ల పాత్ర
 iii) రాష్ట్ర పరిపాలన - తెలుగు iv) క్రీడలు-శారీరక వ్యాయామం

భాగము - సి

4. కింది పద్యపాదానికి గణవిభజన చేసి దిగువనీయబడిన ప్రశ్నల కింద జవాబులలో సరియైన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి. $4 \times 1 = 4$
 “ఆ యేమీ యొక రాణివాసమును బుణ్యావాసమున్ దెచ్చినా”

ప్రశ్నలు :

- i) పై పద్యపాదం ఏ వృత్తమునకు చెందినది? ()
 అ) శార్దూలము ఆ) చంపకమాల ఇ) మత్తేభము ఈ) ఉత్పలమాల
- ii) పై పద్యపాదమునందలి గణములు ఏవి? ()
 అ) భ, ర, న, భ, భ, ర, వ ఆ) మ, స, జ, స, త, త, గ
 ఇ) న, జ, భ, జ, జ, జ, ర ఈ) స, భ, ర, న, మ, య, వ
- iii) ఎన్నో అక్షరం యతిస్థానం ? ()
 అ) 11 వ అక్షరం ఆ) 12 వ అక్షరం ఇ) 13 వ అక్షరం ఈ) 14 వ అక్షరం
- iv) ప్రతి పాదంలో ఎన్ని అక్షరాలుంటాయి? ()
 అ) 18 అక్షరాలు ఆ) 20 అక్షరాలు ఇ) 21 అక్షరాలు ఈ) 19 అక్షరాలు
5. కింద ప్రశ్నలకు దిగువ ఇచ్చిన సమాధానాలలో, సరియైన సమాధానాన్ని ఎన్నుకొని రాయండి. $4 \times 1 = 4$
 i) శ్రీమంత్ చొక్కా మల్లెపూవులా తెల్లగా ఉంది - ఇందులో అలంకారం ఏది? ()
 అ) ఉపమాలంకారం ఆ) క్రమాలంకారం
 ఇ) అతిశయోక్తి ఈ) అర్ధాంతరన్యాసాలంకారం

ii) ఉపమాలంకారంలోని అంశములు (అంగములు) ఏవి? ()

అ) ఉపమానం ఆ) ఉపమేయం ఇ) ఉపమావాచకం, సమానధర్మం ఈ) అన్నీ

iii) 'ఉపమ' అనగా ఏమి? ()

అ) కోరిక ఆ) పోలిక ఇ) తీరిక ఈ) ఏదీకాదు

iv) మా పొలంలో బంగారం పండింది - ఇందులోని అలంకారం ఏది? ()

అ) క్రమాలంకారం ఆ) అర్థాతరన్యూసాలంకారం
ఇ) అతిశయోక్తి అలంకారం ఈ) ఉపమాలంకారం

6. కింది ప్రశ్నలకు దిగువ వచ్చిన సమాధానాలలో సరియైన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి. $4 \times 1 = 4$

i) పరుషాక్షరములు ఏవి? ()

అ) క చ ట త పలు ఆ) గ స డ ద వలు ఇ) దు ము వు లు ఈ) చ ఛ జ ఝలు

ii) ప్రథమా విభక్తి ప్రత్యయాలు ఏవి? ()

అ) ఇ టి టి లు ఆ) దు ము వులు ఇ) శ ష నలు ఈ) క ఖ ప ఫ లు

iii) బహుళం అనగానేమి? ()

అ) సంధి నిత్యముగా జరుగుట ఆ) సంధి వికల్పముగా జరుగుట
ఇ) సంధి నిత్య, నిషేధ, వికల్ప, అన్య విధములుగా జరుగుట ఈ) పై మూడూ కాదు

iv) సంధిలో మొదటి పదాన్ని ఏమంటారు? ()

అ) ఉత్తర పదం ఆ) పర పదం ఇ) అన్యపదం ఈ) పూర్వ పదం

7. క్రింది జాతీయాలలో రెండింటికి అర్థాలు రాసి, సాంఘికవాక్య ప్రయోగం చేయండి. $2 \times 2 = 4$

అ) అశనిపాతం ఆ) అరచేతిలో వైకుంఠం
ఇ) అగమ్యగోచరం ఈ) అష్టకష్టాలు

8. క్రింది సామెతలలో నాల్గింటికి అర్థాలు రాయండి. $4 \times 1 = 4$

i) కోటివిద్యలు కూటికొరకే ii) పిల్లకాకికేం తెలుసు ఉండేలు దెబ్బ.
iii) ఏ గూటి పక్షులు ఆ గూటికి చేరుతాయి. iv) కోతి పుండు బ్రహ్మ రాక్షసి.
v) అలూలేదు చూలూ లేదు కొడుకు పేరు సోమలింగం. vi) తిన్నింటి వాసాలు లెక్క పెట్టడం
vii) ఆదిలోనే హంసపాదు. viii) తంతే బూరెల బుట్టలో వడ్డట్టు.

భాగము - డి

9. క్రింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు జవాబు రాయండి. $1 \times 4 = 4$

i) చరిత్ర నిర్మాతలుగా స్త్రీలు ప్రధానంగా ఉన్నారనే భావన సంపాదకులకు కలగడానికి గల కారణాలను వివరించండి.
ii) యక్షుడి అప్పు నాటికను కథారూపంలో రాయండి.

10. క్రింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు క్లుప్తంగా జవాబు రాయండి.

1 × 2 = 2

- i) సామాన్యంగా చరిత్ర నిర్మాతలుగా స్త్రీలకు గుర్తింపు దొరకదు. దీంతో మీరు ఏకీభవిస్తారా? ఎందుకు?
- ii) ఒంటరిగా ఉన్నప్పుడు పుస్తకాలే మన నేస్తాలు - అనే వాక్యంతో మీరు ఏకీభవిస్తారా? ఎందుకు?

11. క్రింది వాటిలో రెండింటికి సందర్భ సహితంగా వ్యాఖ్యానించండి.

2 × 3 = 6

- i) ఓరి బాబోయ్! అక్కడ రెండు పర్వతాలున్నాయా?
- ii) ఊహలకు, ఆలోచనలకు.
- iii) అవి గోరంత దీపాలే కావచ్చు. ఏనాటికో ఒకనాటికి అవి కొండంత వెలుగునిస్తాయి.
- iv) ఈ పదిగొట్టాల అన్నం ఏం చెయ్యమంటావయ్యా!

12. క్రింది పద్యంలో ఒకదానికి ప్రతిపదార్థం రాయండి.

1 × 8 = 8

- i) సిరిలేకైన విభూషితుడె యబు భాసిల్లున్ బుధుండొదలన్
గురుపాదానతి కేలనేనీగి చెవులందు స్విన్ని వక్రంబునన్
స్థిరసత్వోక్తి భుజంబులన్విజయమున్విత్తం బునస్సన్మనో
హర సౌజన్యము గల్గిన స్ఫురభిమల్లా ! నీతివాచస్పతీ!
- ii) ఇల్లాలింటికి దీపమౌననగ హీహీయందు మందులే మహా
భల్లూకాకృతి దోప నవ్వుదురు, దీప్యదోష్టుమగంగన్ జటా
పల్లెన్ నీవు ధరించుటన్ వినరో, యెవ్వరైన మర్యాద వ
ర్తిల్లెన్ కాంతల జూడకున్న హితమా? శ్రీలోక రామేశ్వరా !

13. క్రింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు జవాబు రాయండి.

1 × 4 = 4

- i) సజ్జన లక్షణాలు పేర్కొనండి.
- ii) మానవ చరిత్రలో అన్నీ అసాధారణ పర్వదినాలే అనడంలో అంతర్యం ఏమై ఉంటుంది?

14. క్రింది వాటిలో రెండింటికి సందర్భ సహిత వ్యాఖ్యలు రాయండి.

2 × 3 = 6

- i) పావన భావనావహవేశంబె జాతీయతా వ్రతమౌ.
- ii) చక్కని నొక్కులతో చిక్కని పదాలు పాడుకొన్నాడు.
- iii) ద్వ్యా కవాటంబుఁ దెఱవదు వనిత యొకతె.
- iv) వివేకధనంబిదినమ్ము చిత్తమా!

15. క్రింది వానిలో రెండు ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

2 × 5 = 10

- i) హనుమంతుడి మాటతీరు రాముణ్ణి ఎలా ఆకట్టుకుంది?
- ii) కార్యసాధకుడు పని అయ్యేవరకు విశ్రాంతి కొరకు ఆలోచించదు. మైనాక వృత్తాంతం ఆధారంగా హనుమలోని ఈ లక్షణాలు రాయండి.
- iii) 'రామ రావణ యుద్ధానికి రామరావణ యుద్ధమే సాటి' రామరావణ యుద్ధాన్ని గురించి వివరించండి.
- iv) రామాయణంలో మీకు నచ్చిన పాత్ర ఏది? ఎందుకో తెల్పండి.

మాదిరి ప్రశ్నాపత్రం
SUMMATIVE ASSESSMENT - II
Second Term : CLASS : X
తెలుగు (TELUGU)

Time : 3 Hrs.]

[Max. Marks : 90

Questions

- * The Question Paper is divided into FOUR Sections :
- Section A : Reading Comprehension - 12 Marks
- Section B : Writing - 18 Marks
- Section C : Grammar - 20 Marks
- Section D : Literature - 40 Marks
- * Please check that this question paper contains 6 printed pages.
- * Code No. given on the right hand side of the question paper should be written on the title page of the answer-book by the candidate.
- * Please check that this question paper contains 15 questions.
- * Please write down the serial number of the question before attempting it.
- * 15 minutes time has been allotted to read this question paper.

భాగము - ఎ

1. కింది గద్యభాగాన్ని చదివి యిచ్చిన ప్రశ్నలకు సరియైన సమాధానాన్ని ఎన్నుకొని రాయండి. 6 × 2 = 12
- ప్రాచీన భారత సమాజంలో అనేక చేళివృత్తులు వృద్ధి చెందాయి. అందులో చెప్పుకోతగింది నేత పరిశ్రమ. 'శిల్పరత్న' గ్రంథంలో వివిధ రంగులను తయారు చేసే పద్ధతులను వివరించారు. 'మానసోల్లాస' గ్రంథాన్ని బట్టి పూర్వీకులకు రంగుల అద్దకం కళ గురించి కూడా తెలుసుకుని చెప్పాలి. మౌర్యుల కాలంలో వస్త్రాలపై రంగుల బొమ్మలు ముద్రించడం ప్రారంభమైంది. బహుశా మహాభారత యుగంలోనే ఈ శాస్త్రం గురించి వీరికి తెలుసు. వీరికి లోహాకార శాస్త్రం తెలుసు. కంచుతో, రాగితో వివిధ రకాల విగ్రహాలు, ప్రతిమలు తయారు చేసేవారు.
- గుప్తుల కాలంలో ఢిల్లీ వద్ద నాటిన ఇనుపస్తంభం ఎన్ని శతాబ్దాలు గడించినా తుప్పు పట్టలేదు. ఉక్కును మొదట బహుశా భారతీయులే తయారు చేశారు. చెక్కతో పని చేసేవారిని 'సూత్రధారులు' అనేవారు. సూత్రం అంటే దారం. చేతిలో ఉన్న దారంతో చెక్కను కొలిచేవారు. 'బృహత్ సంహిత'లోనూ 'శిల్పశాస్త్రం' గ్రంథంలోనూ ఈ విషయం ఉంది. కుండలు, కడవలు చాలా అందంగా తయారు చేసేవారు.

ప్రశ్నలు :

- i) రంగులు తయారుచేసే పద్ధతులను ఏ గ్రంథంలో వివరించారు? ()
 అ) మణిరత్న ఆ) వర్ణరత్న ఇ) శిల్పరత్న ఈ) కళారత్న
- ii) వస్త్రాలపై రంగుల బొమ్మలను ముద్రించడం ఏ యుగంలో ప్రారంభమైంది? ()
 అ) భాగవత యుగం ఆ) కలియుగం ఇ) మహాభారతయుగం ఈ) కృతయుగం

- iii) 'మానసోల్లాస' గ్రంథం ఏ కళ గురించి తెలిపింది? ()
 అ) అద్భుతం కళ ఆ) చిత్రకళ ఇ) శిల్పకళ ఈ) వాస్తుకళ
- iv) చెక్కతో పనిచేసే వారిని ఏమంటారు? ()
 అ) పాత్రధారులు ఆ) సూత్రధారులు ఇ) మాత్రధారులు ఈ) గాత్రధారులు
- v) కంచు, రాగి ప్రతిమల తయారీ గురించి ఏ శాస్త్రంలో చెప్పబడింది? ()
 అ) శిల్పశాస్త్రం ఆ) లోకశాస్త్రం ఇ) గ్రహశాస్త్రం ఈ) లోహశాస్త్రం
- vi) దారంతో చెక్కను కొలిచే పద్ధతిని ఏ గ్రంథంలో వివరించారు? ()
 అ) కల్పనా శాస్త్రం ఆ) బృహత్ సంహిత ఇ) రామాయణం ఈ) భారతం

భాగము - బి

2. కింది సూచించిన పేరు, చిరునామాలతో విషయాన్ని వివరిస్తూ లేఖ రాయండి. $1 \times 8 = 8$
 ఒంగోలులో నివసిస్తున్న సరళ తన ఎన్.సి.సి. క్యాంప్ అనుభవాలను వివరిస్తూ రాజమండ్రిలో ఉన్న తన స్నేహితురాలైన సుమిత్రకు రాసే లేఖ.
3. కింది వాటిలో ఏదో ఒక అంశాన్ని తీసుకొని వ్యాసం రాయండి. $1 \times 10 = 10$
 i) వార్తాపత్రికలు ii) కుటీర పరిశ్రమలు
 iii) నదులు - ప్రాజెక్టులు iv) జనాభా సమస్య

భాగము - సి

4. కింది పద్యపదారానికి గణవిభజన చేసి దిగువనీయబడిన ప్రశ్నల కింద జవాబులలో సరియైన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి. $4 \times 1 = 4$
 "అనుచున్ జేవులు మీలు కన్నుగవతో నాస్పంద దోష్టంబుతో"

ప్రశ్నలు :

- i) పై పద్యపాదం ఏ వృత్తమునకు చెందినది? ()
 అ) శార్దూలము ఆ) చంపకమాల ఇ) ఉత్పలమాల ఈ) మత్తేభము
- ii) పై పద్యపాదమునందలి గణములు ఏవి? ()
 అ) మ, న, జ, న, త, త, గ ఆ) భ, ర, న, భ, భ, ర, వ
 ఇ) న, భ, ర, న, మ, య, వ ఈ) న, జ, భ, జ, జ, జ, ర
- iii) ఎన్నో అక్షరం యతిస్థానం ? ()
 అ) 13వ అక్షరం ఆ) 14వ అక్షరం ఇ) 12వ అక్షరం ఈ) 11వ అక్షరం
- iv) ప్రతి పాదంలో ఎన్ని అక్షరాలుంటాయి? ()
 అ) 20 అక్షరాలు ఆ) 21 అక్షరాలు ఇ) 19 అక్షరాలు ఈ) 22 అక్షరాలు
5. కింద ప్రశ్నలకు దిగువ ఇచ్చిన సమాధానాలలో, సరియైన సమాధానాన్ని ఎన్నుకొని రాయండి. $4 \times 1 = 4$
 i) క్రమాలంకారానికి మరియొక పేరు? ()
 అ) ముక్తపదగ్రస్తుము ఆ) వృత్త్యనుప్రాస
 ఇ) అతిశయోక్తి ఈ) యథాసంఖ్యాలంకారం

ii) శివాజీ కల్యాణీ దుర్గాన్ని సాధించాడు. వీరులకు సాధ్యము కానిది లేదు కదా ! ఇందులోని అలంకారం ఏది? ()

అ) అతిశయోక్తి అలంకారం ఆ) క్రమాలంకారం ఇ) అర్థాంతరన్యాసాలంకారం ఈ) ఉపమాలంకారం

iii) రామలక్ష్మణులు సీత ఊర్మికలను వివాహమాడారు - ఇందులోని అలంకారం ఏది? ()

అ) ఉపమాలంకారం ఆ) క్రమాలంకారం ఇ) అతిశయోక్త్యలంకారం ఈ) అర్థాంతరన్యాసాలంకారం

iv) ఉపమాన ఉపమేయాలకు సాదృశ్యాన్ని మనోహరంగా వర్ణిస్తే అది ఏ అలంకారం ? ()

అ) క్రమాలంకారం ఆ) అర్థాంతరన్యాసాలంకారం ఇ) అతిశయోక్తి అలంకారం ఈ) ఉపమాలంకారం

6. కింది ప్రశ్నలకు దిగువ వచ్చిన సమాధానాలలో సరియైన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి. $4 \times 1 = 4$

i) 'సంయుక్తాక్షరం' అంటే ఏది? ()

అ) ఒక అక్షరం కింద అదే అక్షరం ఒత్తువచ్చుట ఆ) ఒక అక్షరం కింద వేరే అక్షరం ఒత్తువచ్చుట
ఇ) ఒక అక్షరం కింద రెండు అక్షరాల ఒత్తువచ్చుట ఈ) పై మూడు కాదు

ii) 'ద్విత్వాక్షరం' అంటే ఏది? ()

అ) ఒక అక్షరం కింద వేరే అక్షరం ఒత్తు రావటం ఆ) పొల్లు హల్లుతో కూడిన అక్షరం
ఇ) సున్నతో కూడిన అక్షరం ఈ) ఒక అక్షరం కింద అదే అక్షరం ఒత్తు రావటం

iii) 'అచ్చికము' అనగా ? ()

అ) అచ్చు ఆ) హల్లు ఇ) ద్విత్వాక్షరం ఈ) ఉభయాక్షరం

iv) 'సరళాక్షరములు' - ఏవి? ()

అ) క చ ట త ప లు ఆ) గ స డ ద వ లు ఇ) గ జ డ ద బ లు ఈ) అ ఆ ఇ ఈ లు

7. క్రింది జాతీయాలలో రెండింటికి అర్థాలు రాసి, సొంతవాక్య ప్రయోగం చేయండి. $2 \times 2 = 4$

అ) చిందరవందర ఆ) మేరుపురుగు ఇ) పెడచెవిని బెట్టు ఈ) తలదన్ను

8. క్రింది సామెతలలో నాల్గింటికి అర్థాలు రాయండి. $4 \times 1 = 4$

- i) అవు చేలో మేస్తే దూడ గట్టున మేస్తుందా.
- ii) మొక్తై వంగనిది మానై వంగుతుందా
- iii) గాడిద పుండుకు బూడిద మందు
- iv) కర్ర విరగకూడదు పాము చావకూడదు.
- v) గుడ్డివానికి దీపం చూపించినట్లు
- vi) చంకలో బిడ్డను పెట్టుకొని ఊరంతా వెదకినట్లు.
- vii) అగ్నికి ఆజ్యం పోసినట్లు.
- viii) చల్లకొచ్చి ముంత దాచినట్లుగా

భాగము - డి

9. క్రింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు జవాబు రాయండి. $1 \times 4 = 4$

- i) "ఈ స్త్రీలందరు ఈ చరిత్రను నిర్మించేందుకు ఎంత మూల్యం చెల్లించారో తలచుకుంటే మా గుండెలు బరువెక్కిాయి" అనందంలో పీఠికా కర్తల ఆంతర్యం ఏమిటి?
- ii) విద్యాలయం ఆవరణ ఎలా ఉందో పాఠంలో వర్ణించిన విధానం చదివారు కదా! దీని ఆధారంగా మీరు మీ పాఠశాల గురించి లేదా ఒక పర్యాటక క్షేత్రాన్ని గురించి వర్ణించి రాయండి.

10. క్రింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు క్లుప్తంగా జవాబు రాయండి.

1 × 2 = 2

- i) 'గాలిలో దీపము పెట్టి దేవుడా నీ మహిమ' అనే సామెతను దాసు ఎందుకు అన్నాడు?
- ii) 'ప్రతివాళ్ళూ ప్రశ్నించారు చరిత్ర సాగిన క్రమాన్ని' అని స్త్రీల గురించి రచయిత్రులు ఎందుకు పేర్కొన్నారు?

11. క్రింది వాటిలో రెండింటికి సందర్భ సహితంగా వ్యాఖ్యానించండి.

2 × 3 = 6

- i) నేను, నా పేరు, మామూలు అంతా ఒకటే. రామగిరి.
- ii) సాంప్రదాయ చరిత్రకారులు స్త్రీలను చరిత్రలో అక్కడక్కడా పొడర్ అద్దినట్లు అద్దుతుంటారు.
- iii) 'పెట్టమన్న చోటంతా కండ్లు మూసుకొని సంతకాలు పెడుతున్నాను. అనాథలైన పిల్లలు, వాళ్ళ అధోగతికి దారితీస్తే పుట్టగతులుండవు. ఇది మాత్రం మనసులో పెట్టుకోండి!'
- iv) అవి గోరంత దీపాలే కావచ్చు. ఏనాటికో ఒకనాటికి అవి కొండంత వెలుగునిస్తాయి.

12. క్రింది పద్యాల్లో ఒకదానికి ప్రతిపదార్థం రాయండి.

1 × 8 = 8

- i) పట్టుగ నీశ్వరులందు తన పాలిట నుండిపుడిచ్చినంతలోఁ
దిట్టగ దీనదేహులను తేటగ లాలనజేసి, యున్నమున్
పెట్టు వివేకి మానసముఁ బెంపొనరించుచు నూరకుండినన్
గుట్టుగ లక్ష్మీబొందుఁ; దిరిగొండనృసింహ! దయాపయోనిధీ!
- ii) అనవుడు నల్లనవ్వి కమలాననయిట్లను, లెస్సగాక, యో
మునివర! నీవు శిష్యగణముంగొని చయ్యనరమ్ము విశ్వనా
థునికృప పేర్చి నెందరతిథుల్ చనుదెంచినఁ గామధేనువుం
బని గొనునట్లు పెట్టుదు నపారములైన యభీప్సితాన్నముల్

13. క్రింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు జవాబు రాయండి.

1 × 4 = 4

- i) సంపద ఎవరి వద్దకు వచ్చి చేరుతుంది?
- ii) వ్యాసునితో సామాన్య స్త్రీ రూపంలో ఉన్న పార్వతి అన్న మాటలేవి?

14. క్రింది వాటిలో రెండింటికి సందర్భ సహిత వ్యాఖ్యలు రాయండి.

2 × 3 = 6

- i) ఎవ్వరైన మర్యాద వర్తిల్లన్ కాంతల జాడకున్న హితమా ?
- ii) కట్ట కట్టుకొని దూసుకొనిపోయి కట్టుకొనిపోయేదేమిటని.
- iii) తప్పటడుగులు మాని తాండవం చేసిననాడు అంతే శుభ దినం.
- iv) నేడు నిన్నటి మఱునాడు నిక్కువంబు.

15. క్రింది వానిలో రెండు ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

2 × 5 = 10

- i) వాలిసుగ్రీవుల విరోధానికి కారణమేమిటి?
- ii) చూసినమ్మంటే కాల్చివచ్చిన హనుమ పరాక్రమాన్ని కార్యనిర్వహణను లంకా దహన వృత్తాంతంతో వివరించండి.
- iii) శీలవంతులను అగ్ని కూడా ఏమీ చేయలేదు. సీతాదేవి తన శీలం గొప్పదనాన్ని లోకానికి చెప్పిన ఘట్టం రాయండి.
- iv) లక్ష్మణుని రామసేవా తత్పరతను తెల్పుండి.